

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/101/2018
Identifikačné číslo spisu: 8112235360
Dátum vydania rozhodnutia: 23.05.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8112235360.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Petříkovej a sudcov JUDr. Jozefa Kolcuna a JUDr. Márie Trubanovej, PhD., v spore žalobcu J. E. - Coryn, s.r.o., so sídlom v Prešove, Jesenná 8, IČO: 36 510 645, zastúpeného JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom so sídlom v Prešove, Jesenná 8, proti žalovanému Prešovskému samosprávnemu kraju, s o sídlom v Prešove, Námestie mieru 2, o náhradu za užívanie nehnuteľností, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11 C 377/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 4. mája 2017 sp. zn. 3 Co 21/2017, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. októbra 2016 č. k. 11 C 377/2012-725 žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol a vyslovil, že žalovaný má právo na náhradu trov konania vo výške 100 %. Súd prvej inštancie mal na základe vykonaného dokazovania za preukázané, že pôvodný žalobca sa žalobou domáhal vydania bezdôvodného obohatenia s príslušenstvom z dôvodu neoprávneného užívania nehnuteľností v jeho vlastníctve (a to pozemkov, parciel č. KNC XXXX/X, XXXX/X, XXXX/XX a XXXX/XX, k. ú. R. o celkovej výmere 2935 m²) za obdobie od 30. októbra 2008 do 30. júna 2009, t. j. spolu za 244 dní, ktoré pozemky žalovaný užíva ako inžiniersku stavbu - cestu III. triedy č. 0680100, Prešov - Drienov - Lemešany. Na základe žalovaným vznesenej námietky premlčania súd prvej inštancie uzavrel, že pri posudzovaní dôvodnosti uplatnenej námietky premlčania bolo potrebné postupovať podľa občianskoprávnej úpravy premlčania v zmysle § 107 Občianskeho zákonníka a nie podľa úpravy v zmysle § 394 Obchodného zákonníka. Poznamenal, že predmetom sporu nie sú nároky vyplývajúce zo záväzkových vzťahov územno-právnej jednotky štátu alebo inej verejnoprávnej inštitúcie pri zabezpečovaní verejných potrieb alebo vo vlastnej prevádzke, ale ide o nároky vyplývajúce z vlastníctva stavby umiestnenej na cudzom pozemku. Súd prvej inštancie preto námietku premlčania vznesenú žalovaným vyhodnotil za dôvodnú. Žalobca si uplatňuje nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 23 544,33 € za obdobie od 30. októbra 2008 do 30. januára 2009, pričom žalobu doručil na súd prvej inštancie 29. októbra 2012, teda zjavne po uplynutí 2-ročnej, aj 3-

ročnej premlčacej lehoty. Pokiaľ ide o ďalší nárok, keď žalobca na základe uznesenia z 11. apríla 2014 rozšíril žalobu o sumu 1 655,67 € s príslušenstvom s tým, že žiada vydať bezdôvodné obohatenie aj za obdobie od 30. októbra 2008 do 30. júna 2009, súd prvej inštancie rovnako vyhodnotil tento nárok za premlčaný. Konštatoval, že predmetom žaloby nie sú nároky z neplatnej zmluvy podľa § 394 ods. 2 Obchodného zákonníka, preto aplikácia 4-ročnej premlčacej lehoty v zmysle § 398 Obchodného zákonníka nie je možná. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 4. mája 2017 sp. zn. 3 Co 21/2017 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a priznal žalovanému právo na náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi vo výške 100 %. Odvolací súd uviedol, že zákonné vecné bremeno vlastníka stavieb k predmetným pozemkom, na ktorých sú postavené cesty III. triedy vzniklo až od 1. júla 2009, účinnosťou zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (§ 4 ods. 1). V období predchádzajúcemu nadobudnutiu účinnosti tohto zákona došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaného na úkor žalobcu, resp. jeho právneho predchodcu v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Poznamenal, že žalobca v predmetnom konaní žiadal náhradu, resp. vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 30. októbra 2008 do 30. júna 2009, t. j. za obdobie pred nadobudnutím účinnosti § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., na základe ktorého bolo kreované zákonné vecné bremeno. To znamená, že žalobca žiada vydanie bezdôvodného obohatenia, teda žiada plnenie za užívanie predmetných pozemkov bez právneho dôvodu (§ 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka). K odvolacej námietke žalobcu, ktorý poukázal na uplatnenie § 394 ods. 2 Obchodného zákonníka ako na špeciálne ustanovenie k § 107 Občianskeho zákonníka, ktoré má v prejednávanej veci prednosť v zmysle zásady *lex specialis derogat legi generalis*, odvolací súd uviedol, že nie sú splnené hmotnoprávne predpoklady na aplikáciu tohto ustanovenia. V prejednávanej veci vzťah medzi žalobcom a žalovaným vyplývajúci z užívania pozemkov bez právneho dôvodu (*coditio indebit*) pod cestou ako verejnou komunikáciou nemožno definovať ako obchodno-závazkový právny vzťah medzi podnikateľmi, lebo pri jeho vzniku s prihliadnutím na všetky okolnosti je zrejmé, že sa netýkal ich podnikateľskej činnosti. Predmetom sporu je ochrana vlastníckeho práva žalobcu, nie plnenie z podnikateľskej činnosti strán sporu. Uzavrel, že nárok uplatnený žalobcom nijako nesúvisí s podnikateľskou činnosťou žalobcu vo vzťahu k žalovanému, a preto je namieste posúdiť právny vzťah medzi stranami sporu ako občianskoprávny, nakoľko žalobca žiada plnenie za užívanie pozemkov bez právneho dôvodu. Ide o prípad, keď právny dôvod, ktorý by zakladal právo na plnenie - nájomná zmluva - neexistoval od začiatku. Odvolací súd konštatoval, že keďže žalovaný vzniesol námietku premlčania nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia, súd prvej inštancie postupoval správne ak prednostne posudzoval, či vznesená námietka premlčania je dôvodná. Žaloba bola doručená súdu 29. októbra 2012. Žalobca si uplatnil žalobou nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za obdobie od 30. októbra 2008 do 30. júna 2009 a preto nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v lehote presahujúcej dvojnásobnú subjektívnu premlčaciu dobu je v zmysle § 107 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka premlčaný. Keďže v lehote do 2 rokov pred doručením žaloby súdu je nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia premlčaný, za tejto situácie správne postupoval súd prvej inštancie, ak žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol. Odvolací súd preto rozsudok súdu prvej inštancie v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a 2 a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolaateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/, resp. písm. b/ CSP, teda, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Mal za to, že odvolací súd pochybil, pokiaľ napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, pričom sa nevysporiadal s kľúčovými odvolacími námietkami žalobcu a predmetnú právnu vec uzavrel s vyjadrením, že vzťah medzi žalobcom a žalovaným vyplývajúci z užívania pozemkov bez právneho dôvodu pod cestou ako verejnou komunikáciou nemožno definovať ako obchodno-závazkový právny vzťah medzi podnikateľmi, lebo pri jeho vzniku s prihliadnutím na všetky okolnosti je zrejmé, že sa netýkal ich podnikateľskej činnosti. Uviedol, že v danej veci však nebolo sporné, že žalobca podniká s nehnuteľnosťami, na ktorých sa nachádzajú miestne komunikácie, cesty I., II. a III. triedy, bytové domy, parkoviská a diaľnice. Poznamenal, že je nesporné, že na jednej strane vystupuje žalobca, ktorý koná v zmysle § 2 ods. 1

Obchodného zákonníka a na druhej strane vystupuje žalovaný - ako samosprávna jednotka, ktorý užíval pozemky žalobcu na zabezpečovanie verejných potrieb pri výkone samosprávnej funkcie, a preto je tento vzťah záväzkovým vzťahom v zmysle § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka, na ktorý bolo potrebné aplikovať § 397 Obchodného zákonníka o premlčaní. Podľa žalobcu súdy postupovali v rozpore so zákonom, pokiaľ nijako neodôvodnili, prečo sa v danej veci nejedná o záväzkový vzťah, ktorý mali konajúce súdy posúdiť podľa správania sa strán sporu. Namietal, že odvolací súd sa nijako nevysporiadal ani s kľúčovými rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, na ktoré poukázal v odvolaní a ktoré sa v plnej miere vzťahujú aj na predmetné konanie. Uviedol, že v rozhodnutiach, na ktoré poukázal, konajúce súdy prijali právny záver, že premlčanie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia v obchodných záväzkových vzťahoch sa posudzuje podľa právnej úpravy Obchodného zákonníka. Uzavrel, že s poukazom na uvedené má za to, že súdy dospeli k nesprávnemu právnemu záveru, keď na premlčanie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia v posudzovanej veci aplikovali § 107 Občianskeho zákonníka namiesto § 397 Obchodného zákonníka. Navrhol, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalovaný sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania, dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné, nie však dôvodné.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.1. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

9. Každé podanie (vrátane dovolania) posudzuje aj dovolací súd podľa jeho obsahu (§ 124 CSP) a v súlade s článkom 11 ods. 1 až 3 CSP. Pri takomto posudzovaní dovolania je zrejماً námietka žalobcu, v zmysle ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd nevysporiadal s kľúčovými odvolacími námietkami. Dovolateľ v dovolaní zároveň uvádzal, že jeho dovolanie je dôvodné s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keďže dovolací súd zároveň neriešil ním vymedzenú otázku, ktorá nebola zverejnená v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR. Zároveň uviedol, že ak by mal dovolací súd za to, že právne otázky ním nastolené, aj keď neboli riešené v rozhodnutiach zverejnených v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR, už boli judikatúrou, na ktoré v dovolaní a odvolaní poukázal riešené, tak je jeho dovolanie prípustné s poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Z obsahu dovolania tak vyplýva, že žalobca namieta nielen nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, teda odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ale aj nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, čím namieta porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

10. Žalobca v danom prípade vyvodzuje prípustnosť a dôvodnosť svojho dovolania z § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolaťa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/2017, 8 Cdo 73/2017). Dovolací súd preto aj v danom prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolaťa, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

10.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10.3. Nesprávnym procesným postupom sa rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie) znemožňujúca strane sporu (účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariača možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017, 8 Cdo 85/2018). Procesný postup nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním na meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu; je ním iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou (návrhom) uplatneného nároku (1 Cdo 228/2017, 2 Cdo 220/2017, 3 Cdo 110/2017, 4 Cdo 128/2017, 5 Cdo 45/2018, 7 Cdo 35/2018, 8 Cdo 56/2017). Pokiaľ postupom súdu nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom konaní - nie je ním ani časť odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), ktoré má vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 Cdo 18/2018, 2 Cdo 39/2018, 3 Cdo 173/2017, 7 Cdo 150/2017, 8 Cdo 49/2017). Ústavný súd nedospel k záveru o ústavnej neudržateľnosti týchto záverov najvyššieho súdu (I. ÚS 21/2018, III. ÚS 614/2017, IV. ÚS 88/2018).

11. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolaťel namietal, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie dostatočne. V súvislosti s touto námietkou dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

11.1. Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné atribúty spravodlivého súdneho procesu, a táto skutočnosť jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Z judikatúry tohto súdu vyplýva, že na taký argument strany sporu, ktorý je pre rozhodnutie podstatný a rozhodujúci, sa vždy vyžaduje špecifická odpoveď (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998). Podľa konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) „súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka na

také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany; t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takémuto uplatneniu“.

11.2. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (pozri napríklad Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009, prípadne Ryabykh proti Rusku z roku 2003). Dovoláním napádaný rozsudok odvolacieho súdu totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých odvolací súd vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti tiež to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07). V posudzovanom prípade odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1, 2 CSP. Konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí pritom jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu (I. ÚS 259/2018). Z odôvodnení rozhodnutí súdov oboch inštancií (chápaných ako celok) je v danom prípade dostatočne zrejmé, čoho a z akých dôvodov sa strany domáhali, čo navrhovali, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd, aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu, s ktorým sa stotožnil. V odôvodnení ich rozsudkov sú citované ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Prijaté rozhodnutie náležite vysvetlili.

11.3. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil spôsobom súladným so zákonom. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

12. Pokiaľ žalobca vytýka odvolaciemu súdu nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre rozhodnutie [možnosť tejto námietky prichádza do úvahy s ohľadom na obsah dovolania (§ 124 CSP)], najvyšší súd pripomína, že (ani prípadne) nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

13. Žalobca v dovolaní uviedol, že prípustnosť jeho dovolania vyplýva z § 421 ods. 1 CSP. Aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, o d vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 38/2019, 4 Cdo 32/2018, 6 Cdo 113/2017, 7 Cdo 25/2018, 8 Cdo 100/2017). K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže odvolací súd pristúpiť len ak sú splnené uvedené predpoklady (po prijatí záveru o prípustnosti dovolania). Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a

dôvodnosť dovolania.

14. Postupujúc podľa vyššie uvedeného dovolací súd poukazuje na to, že pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

14.1. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dopadá na situáciu, v ktorej určitá právna otázka ešte nebola dovolacím súdom riešená (preto ani nedošlo k ustáleniu jeho rozhodovacej praxe).

14.2. O právnu otázku relevantnú v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP ide v prípade otázky, ktorá už bola senátmi dovolacieho súdu riešená, nedošlo však k zjednoteniu ich názorov, čo sa navonok prejavilo v rozdielnosti rozhodovania dovolacieho súdu o tejto otázke.

15. Žalobca v dovolaní výslovne uviedol, že ním podané dovolanie je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Otázkou relevantnou z hľadiska tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1 Cdo 126/2017, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 132/2017, 4 Cdo 207/2017, 7 Cdo 20/2017, 8 Cdo 221/2017). Ak dovolateľ odôvodní prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (R 83/2018).

16. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 CSP) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 CSP treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

17. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (1 Cdo 206/2016, 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 27/2017, 4 Cdo 95/2017, 6 Cdo 27/2017, 6 Cdo 35/2017, 7 Cdo 7/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie dovolacieho súdu mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ a mohlo by viesť k procesne neprípustnému bezbrehému dovolaciemu prieskumu priečiacemu sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj tiež Števcík M.,

Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382 a tiež 3 Cdo 28/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017, 8 Cdo 50/2017, 8 Cdo 78/2017).

18. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd (inak by totiž neprípustne konal a rozhodoval ako súd tretej inštancie) a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolateľa (2 Cdo 167/2017, 3 Cdo 235/2016, 5 Cdo 13/2018, 7 Cdo 114/2018, 8 Cdo 78/2017).

19. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi dovolateľom označeným existujúcim rozhodnutím dovolacieho súdu (judikátom), ktoré tvorí súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým prípadom. Vychádzajúc z kontextu skoršieho rozhodnutia (judikátu) a jeho skutkového vymedzenia pri tom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Táto činnosť dovolacieho súdu je zameraná na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skoršieho prípadu. Pokiaľ dovolateľ nevysvetlí, ktoré rozhodnutie treba považovať za „skorší prípad“, dovolací súd nemá podklad pre takéto posudzovanie, čo v konečnom dôsledku znamená, že nemôže prikrčiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu. Ten istý dôsledok má, ak dovolateľ odkáže na „skoršie“ rozhodnutie, ktoré sa však týka skutkovo a právne odlišnej právnej veci, prípadne riešenia neidentickej právnej otázky.

20. V preskúvanom prípade žalobca v dovolaní namietal, že odvolací súd sa pri riešení otázky, že „pri uplatnení nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov zastavaných pozemnými komunikáciami a pozemkov výstavbou pozemných komunikácií dotknutých, ak je stranou sporu podnikateľ pri výkone jeho podnikateľskej činnosti na jednej strane a verejnoprávna korporácia na strane druhej pri zabezpečovaní verejných potrieb pri výkone samosprávnej funkcie v zmysle § 135/1961 Zb., je na premlčanie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia potrebné aplikovať § 397 Obchodného zákonníka o premlčaní“, odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to od právnych názorov vyjadrených v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 90/2013, 5 MOBdo 4/2011, 6 MOBdo 1/2009, 3 MOBdo 1/2010 a 2 MOBdo 2/2010 a od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 214/04.

21. V rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 90/2013 dovolací súd zrušil dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti. Dovolací súd nemal v danom prípade za preukázané, na základe čoho dospel súd prvej inštancie k záveru, že „V konkrétnom súdenom prípade je nepochybné, že predmetom podnikateľskej činnosti žalobkyne nie je prenájom nehnuteľností a ani na strane žalovaného pri užívaní predmetnej nehnuteľnosti nemožno hovoriť o podnikateľskej činnosti, a preto nebolo možné podriaadiť úpravu plynutia premlčacej doby obchodnému zákonníku ako špeciálnemu zákonu“. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu dovolací súd nemal z a preukázané, prečo s a u žalobkyne, ako podnikateľského subjektu zapísaného v obchodnom registri, ktorá má (o. i.) v predmete činnosti aj prenájom nehnuteľností, pokiaľ sa popri prenájme poskytujú aj iné než základné služby spojené s prenájomom, nejedná o podnikanie v oblasti prenájomu nehnuteľností pod miestnymi komunikáciami.

21.1. V rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 5 MOBdo 4/2011 dovolací súd posudzoval, či vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným, ktorého obsahom je nárok poskytovateľa zdravotnej starostlivosti na úhradu za zdravotnú starostlivosť, ktorý vznikol pred 1. januárom, sa spravuje ustanoveniami Obchodného zákonníka alebo úpravou obsiahnutou v Občianskom zákonníku, resp. či ide o vzťah občianskoprávny alebo obchodnoprávny. V danom prípade mal dovolací súd za preukázané, že vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným sa nepochybne spravuje Obchodným zákonníkom. Žalovaný do roku 2005 vykonával zdravotné poistenie ako verejnoprávna inštitúcia a žalobca je podnikateľom - fyzická osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia (§ 2 ods. 2 Obchodného zákonníka). Žalovaný vykonával zdravotné poistenie, na základe ktorého sa poskytuje zdravotná starostlivosť a služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v zmysle § 2 Zákona č. 273/1994 Z.z. Poskytovanie úhrad zdravotnou poisťovňou za poskytnutú zdravotnú starostlivosť, v danom prípade poskytovanie liekov pre poistencov zdravotných poisťovní lekárňami, je nepochybne zabezpečovaním verejných potrieb. Na tento účel bola zdravotná poisťovňa zriadená. Dovolací súd dospel k záveru, že súdy oboch stupňov pri

posudzovaní vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným a pri rozhodovaní o sankčnom nároku žalobkyne vychádzali z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď vzťah medzi žalobkyňou - podnikateľkou - poskytovateľkou zdravotnej starostlivosti a žalovaným - zdravotnou poisťovňou nesprávne posúdili ako občianskoprávny, a tým nárok žalobkyne posúdili ako premlčaný.

21.2. Rovnakú situáciu ako v rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 5 MOBdo 4/2011 (viď bod 21.1.) riešil dovolací súd aj v rozhodnutiach sp. zn. 6 MOBdo 1/2009, 3 MOBdo 1/2010 a 2 MOBdo 2/2010, pričom dospel k rovnakému právnomu názoru.

21.3. V náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. IV. ÚS 214/2004, ústavný súd akceptoval názor najvyššieho súdu uvedený v rozhodnutí, podľa ktorého posudzovaný vzťah je obchodnoprávnym vzťahom, nakoľko obaja účastníci sú podnikatelia a právny vzťah medzi nimi vznikol v súvislosti s o zmluvami týkajúcimi sa cenných papierov. V nadväznosti na to bola pri rozhodovaní ústavného súdu relevantná skutočnosť, že Obchodný zákonník obsahuje úpravu odlišnú od Občianskeho zákonníka (špeciálnu úpravu) práve v otázke premlčania, pretože premlčacia doba plynie od okamihu, keď došlo k plneniu. Nejde teda o okamih, keď sa oprávnený dozvedel o bezdôvodnom obohatení, obvykle to bude ten istý okamih, ako vznik bezdôvodného obohatenia. Dĺžka lehoty je však v obchodných vzťahoch zásadne odlišná - do úvahy prichádza iba (všeobecná) štvorročná premlčacia doba. Ústavný súd tak konštatoval, že v danom prípade sa posudzovanie bezdôvodného obohatenia bude riadiť Občianskym zákonníkom, ale premlčanie práv z tohto bezdôvodného obohatenia bude podliehať iným pravidlám ako tým, ktoré platia v režime Občianskeho zákonníka.

21.4. Právne závery najvyššieho súdu a ústavného súdu vyjadrené v dovolateľom označených rozhodnutiach sa nelíšia od právnych záverov, ku ktorým dospel dovolací súd. Dovolací súd pripomína, že okolnosti, ktoré boli významné pre rozhodnutie najvyššieho súdu v týchto, žalobcom označených rozhodnutiach (osobitne to, že išlo o obchodnoprávny vzťah), sa teda skutkovo a právne zreteľne líšia od okolností významných z hľadiska predmetného sporu žalobcu a žalovaného.

21.5. Dovolací súd z týchto dôvodov uzatvára, že odvolací súd sa riešením predmetnej otázky neodchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nakoľko v dovolateľom označených rozhodnutiach odvolací súd neriešil položenú otázku.

22. Žalobca v dovolaní výslovne uviedol, že jeho dovolanie je dôvodné aj s poukazom na § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, keďže podľa jeho názoru dovolací súd neriešil ním vymedzenú otázku. Za relevantnú aj v zmysle tohto ustanovenia označil otázku, či „pri uplatnení nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov zastavaných pozemnými komunikáciami a pozemkov výstavbou pozemných komunikácií dotknutých, ak je stranou sporu podnikateľ pri výkone jeho podnikateľskej činnosti na jednej strane a verejnoprávna korporácia na strane druhej pri zabezpečovaní verejných potrieb pri výkone samosprávnej funkcie v zmysle § 135/1961 Zb., je na premlčanie práva na vydanie bezdôvodného obohatenia potrebné aplikovať § 397 Obchodného zákonníka o premlčaní“. Táto otázka - tak, ako bola vymedzená žalobcom - skutočne ešte nebola riešená dovolacím súdom.

23. Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka platí, že kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

23.1. Právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil (§ 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Ak sú účastníci neplatnej alebo zrušenej zmluvy povinní navzájom si vrátiť všetko, čo podľa nej dostali, prihliadne súd na námietku premlčania len vtedy, ak by aj druhý účastník mohol premlčanie namietat' (§ 107 ods. 3 Občianskeho zákonníka).

24. Podľa § 261 ods. 2 Obchodného zákonníka platí, že touto časťou zákona sa spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti.

24.1. V zmysle § 397 Obchodného zákonníka, ak zákon neustanovuje pre jednotlivé práva inak, je premlčacia doba štyri roky.

25. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca si od žalovaného uplatňuje pohľadávku z titulu bezdôvodného obohatenia za neoprávnené užívanie nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú. R., a to parcel č. KNC XXXX/X, XXXX/X, XXXX/XX. a XXXX/XX (ďalej len „predmetné pozemky“), ktoré žalovaný užíva ako cestu III. triedy. Žalovaný nadobudol vlastnícke právo k pozemným komunikáciám II. a III. triedy priamo zo zákona č. 416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností z orgánu štátnej správy na obce a na vyššie územné celky, v znení neskorších predpisov, na základe delimitačného protokolu o odovzdaní a prevzatí nehnuteľného majetku - cestný majetok spísaný v súlade s § 24b ods. 6 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v platnom znení a podľa dohody o prechode majetku s ním súvisiacich práv a povinností z vlastníctva štátu v správe Slovenskej správy ciest na Prešovský samosprávny kraj z 9. marca 2007. Predmetné pozemky boli v súlade s príslušnými predpismi zastavané v rámci výstavby inžinierskej stavby - cesty III. triedy č. 068010 Prešov - Drienov - Lemešany. Stavba tejto cesty bola povolená na základe stavebného povolenia č. j. Dopř. 3988/OD-83, ktoré vydal 14. marca 1983 Okresný národný výbor - odbor dopřavy v Prešove. Vydaniu stavebného povolenia predchádzalo územné rozhodnutie o umiestnení stavby č. Výst. 771/82-Kc z 24. augusta 1982. V tom čase predmetné pozemky tvorili jeden celok ako pôvodná parcela, pozemok č. XXXX/X, ktorý bol vo vlastníctve Československého štátu, v správe Československých automobilových opravovní, národný podnik Prešov. Z uvedeného vyplýva, že pozemná komunikácia bola v čase výstavby postavená štátom na pozemku, ktorý vlastnícky patril štátu. Pôvodný žalobca Coryn, s.r.o., bol vlastníkom predmetných pozemkov na základe kúpnej zmluvy z 13. marca 2007. Záonné vecné bremeno vlastníka týchto stavieb k predmetným pozemkom, na ktorých sú postavené cesty III. triedy vzniklo až účinnosťou zákona č. 66/2009 Z.z. o niektorých opatreniach pri majetkovoprávnom usporiadaní pozemkov pod stavbami, ktoré prešli z vlastníctva štátu na obce a vyššie územné celky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (1. júla 2009). V období predchádzajúceho nadobudnutiu účinnosti tohto zákona došlo k bezdôvodnému obohateniu žalovaného na úkor žalobcu, resp. jeho právneho predchodcu v zmysle § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

26. Podľa § 2 ods. 1 Obchodného zákonníka podnikaním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku alebo na účel dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu.

26.1. Podľa § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka podnikateľom podľa tohto zákona je:

- a) osoba zapísaná v obchodnom registri,
- b) osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia,
- c) osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov,
- d) fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.

27. Podnikaním je podľa Obchodného zákonníka len taká činnosť, ktorú vykonáva podnikateľ (§ 2 ods. 2, § 23), a zároveň kumulatívne spĺňa všetky znaky, ktoré požaduje zákon, teda tie, ktoré sú taxatívne vymenované v odseku 1. Sú to: samostatnosť, sústavnosť, uskutočňovanie vo vlastnom mene, na vlastnú zodpovednosť, za účelom dosiahnutia zisku. Samostatnosť pri výkone podnikateľskej činnosti podnikateľom treba chápať v tom zmysle, že podnikateľ sám rozhoduje o spôsobe a formách svojej podnikateľskej činnosti, nie je teda podriadený inému subjektu, ktorého príkazy musí plniť (např. pracovný pomer). Negáciou samostatnosti nie je plnenie prevzatých záväzkov, prípadne viazanosť pokynmi klienta a pod. Sústavnosť podnikania nemožno vykladať reštriktívne, napřiklad tak, že by malo ísť o nepretržitú podnikateľskú činnosť. Kritérium sústavnosti spĺňa aj sezónna činnosť, prípadne činnosť, ktorú podnikateľ na určitý čas preruší a znovu v nej pokračuje. Dôležité je, aby úmyslom podnikateľa bolo vykonávať túto činnosť opakovane. Požiadavka sústavnosti vylučuje z podnikateľskej činnosti takú činnosť, ktorá sa vykonáva náhodne, výnimočne, prípadne príležitostne (vid' komentár ASPI k § 2 Obchodného zákonníka).

28. Podľa čl. I § 1 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z., tento zákon upravuje usporiadanie vlastníckych vzťahov k pozemkom pod stavbami vo vlastníctve obce alebo vyššieho územného celku, ktoré prešli do vlastníctva obce alebo vyššieho územného celku podľa osobitných predpisov, vrátane priláhej plochy, ktorá svojim umiestnením a využitím tvorí neoddeliteľný celok so stavbou (ďalej len „pozemok pod stavbou“).

28.1. Právo zodpovedajúce vecnému bremenu vzniklo v prospech obcí priamo zo zákona, vo verejnom

záujme, k cudzím pozemkom pod delimitovanými stavbami vo vlastníctve obcí, a to dňa 1. júla 2009, dňom, ktorým nadobudol účinnosť (aj) § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z.z. Vecné bremeno k pozemkom vzniklo bez ohľadu na to, v akom stave sa tieto stavby k tomuto dňu nachádzali. Podstatné bolo, že obce k tomuto dňu nemali k takýmto pozemkom žiadny právny vzťah. Na strane oprávneného z vecného bremena (obce) ide o právo zodpovedajúce vecnému bremenu a na strane povinného z vecného bremena (vlastníka pozemku) ide o obmedzenie vo výkone vlastníckeho práva - bremeno, ťarchu, ktorú je povinný na svojom pozemku vo verejnom záujme strieť. Ide o vecné bremeno in rem, teda spojené s vlastníctvom nehnuteľnosti. Zjednodušene možno uviesť, že je to vo svojej podstate z rímskeho práva prevzatá pozemková služobnosť. Vecné bremeno in rem je v tradičnom ponímaní právnym inštitútom určeným na trvalé riešenie právneho vzťahu k cudziemu pozemku.

29. V danom prípade je nesporné, že medzi žalobcom a žalovaným v období, za ktoré žalobca uplatňuje peňažnú náhradu, t. j. od 30. októbra 2008 do 30. júna 2009, je výlučne občianskoprávny vzťah ako majetkový vzťah vyplývajúci zo stavby a užívania pozemku stavbou cesty stojacou na pozemku vo vlastníctve žalobcu. Žalovaný nie je podnikateľským subjektom, nevlastní cestnú komunikáciu na dosiahnutie zisku, ale táto slúži na bezplatné uspokojovanie verejnej potreby. Dovolací súd konštatuje, že odvolací súd v danom prípade správne ustálil, že predmetom sporu je ochrana vlastníckeho práva žalobcu, nie plnenie z podnikateľskej činnosti strán sporu. Nárok uplatnený žalobcom nijako nesúvisí s podnikateľskou činnosťou žalobcu vo vzťahu k žalovanému, a preto je namieste posúdiť právny vzťah medzi stranami sporu ako občianskoprávny, nakoľko žalobca žiada plnenie za užívanie pozemkov bez právneho dôvodu. Ide o prípad, keď právny dôvod, ktorý by zakladal právo na plnenie - nájomná zmluva - neexistoval od začiatku.

30. Z vyššie uvedeného vyplýva, že žalobca nedôvodne odvolaciu súdeho vytýka, že jeho rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení. Dovolací súd považuje za správny právny záver odvolacieho súdu, podľa ktorého vzťah žalobcu a žalovaného posúdil podľa Občianskeho zákonníka a preto správne v súlade s § 107 Občianskeho zákonníka žalobu žalobcu v dôsledku uplynutia premlčacej doby zamietol.

31. Najvyšší súd v zmysle uvedeného preto dovolanie žalobcu zamietol ako nedôvodné (§ 448 CSP).

32. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

33. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.